

ISTORICUL COMUNEI

Faptul că o perioadă lungă de timp relatările scrise despre satele Bărăganului sunt reduse comparativ cu alte zone ale României nu înseamnă că pe meleagurile Bărăganului nu a fost o locuire continuă și îndelungată. Este totuși o diferențiere între Lunca Ialomiței și Câmpiile Bărăganului din punct de vedere al frecvenței așezărilor. În toată această întinsă câmpie, Lunca Ialomiței a constituit o adevărată oază de-a lungul ei satele desfășurându-se ca mărgelele, atât la adăpostul pădurilor cât și la adăpostul „malului coastei”.

Dovezile arheologice atestă că meleagurile Bărăganului au fost locuite din cele mai vechi timpuri, totuși densitatea populației având valori mult mai scăzute decât în alte zone. Cu toate că pământul Bărăganului era foarte roditor, ceilalți factori caracteristici acestei zone au împiedicat o populare masivă a acestor locuri. Astfel, prezența apei freactice la adâncimi mari, condițiile climatice (veri caniculare și ierni aspre cu viscole frecvente), imensitatea câmpiei (terenul deschis) care nu ofereau posibilități de adăpostire din calea năvălitorilor, frecvențele pustiiri și jafuri făcute pe aceste meleaguri de către alte popoare, etc, au împiedicat o populare masivă timpurie. Cercetările arheologice efectuate pe aceste meleaguri au descoperit urme de locuire (la Coșereni, Dridu, Jilavele, etc), ce datează încă din neolitic, iar mai târziu s-au descoperit așezări daco-getice la Piscu Crăsani (satul Crăsanii de sus), Dridu, Maia, Ion Roată, Coșereni, etc. La Bărănești în vecinătatea comunei noastre s-au descoperit monede ce datează din perioada daco-romană (sec.II-III d.Hr.). Alături de factorii naturali care au făcut ca în Lunca Ialomiței densitatea populației să fie mai mare decât în restul Bărăganului, esențiali pentru popularea luncii au fost și factorii comerciali. Era cunoscut faptul că principalele trasee comerciale care legau cetățile grecești de la Pontul Euxin (Marea Neagră), cu centrul Daciei se desfășurau pe valea Ialomiței (cel mai scurt) sau pe valea inferioară a Siretului cu o continuare pe valea Troțușului. Drumul comercial de pe valea Ialomiței (Napolis) urma cursul râului încă de la vărsarea sa în Dunăre, având traseul pe malul drept (trecând deci și prin actualul teritoriu al comunei Bărănești), iar de la Dridu urca pe valea Prahovei și ulterior pe valea Teleajenului trecând Carpații prin pasul Bratocea. Cea mai importantă așezare din Bărăgan situată pe traseul acestui drum era la Piscu Crăsani, descoperirile arheologice demonstrându-i importanța economică și strategică.

Populația de pe aceste meleaguri, a rezistat valurilor migratoare ale goșilor, pecenegilor, cumaniilor, bulgarilor, slavilor, etc, unii dintre năvălitori fiind asimilați dar majoritatea continuându-și campaniile de jaf și cucerire pe alte meleaguri. De la slavi, care au fost asimilați de către localnici provine și numele Ialomița (Ialovnița). Pecenegii și cumaniii au fost prezenți o perioadă mai lungă pe aceste meleaguri, printre puținele cuvinte rămase de la ei, fiind și cuvântul „Bărăgan”. Cele mai pustiitoare pentru locuitorii din Bărăgan au fost năvălirile de la 1241 (și după) ale tătarilor conduși de Budjek.

După formarea statului medieval Țara Românească, deși Bărăganul era ținutul cel mai puțin populat, se înmulțesc izvoarele scrise care atestă prezența așezărilor sătești (cu precădere hrisoave privitoare la daniile domnești sau pricinile de judecată).

Cele mai vechi atestări ale așezărilor din această zonă se refereau la: Alexeni(1431), Dridu (1464), Nănișori (Armășești-1513), Speteni (1532), Drăgoești (1532), Slătioarele (1543), Gârbovi (1545), Cacaletii (Rădulești, acum Malu Roșu-1550), Pupezeni (1575), Dobroței (Bărbulești-1575), Urziceni (1596), etc.

Este evident faptul că aceste așezări sunt mai vechi decât data atestării lor documentare. Despre satele acestei comune există puține hrisoave sau alte menționări, frecvența actelor referitoare la satele noastre fiind mai mare începând cu secolul XIX.

Satul Speteni este cel mai vechi dintre satele actualei comune Bărănești fiind atestat pentru prima dată la **25 mai 1532** (7040) când într-un hrisov, voievodul Vlad Înecatul, întărea mănăstirii de la Snagov stăpânirea asupra satului Drăgoești, între cei 12 boieri hotarnici fiind și un anume boier Voicilă din Spăteni. Textul documentului este scris în slavonă traducerea fiind următoarea:

„Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și preabunului Vlad voevod. Dă domnia mea această poruncă sfintei mănăstiri numite Snagov, ca să-i fie satul Drăgoești, pentru că îi este veche și dreaptă ocină, dedină.

Iar după aceia, au avut călugării pâră înaintea domniei mele cu megiașii din sat și au luat hotarnic pe jupan Coica pârăclab din Cojești și 12 boieri: din Stoinești, Drăghici și Moș și Slav și Stanicul și Stoian și din Spăteni, Voicilă și din Crătunești, Voinea și din Băjăști, Vladul și Marco și din Piscuri, Neagoe și alt Neagoe și din Greci, Sahat paharnic. Deci au hotărnicit, ca să fie sfânta mănăstire patru părți, iar megiașii să țină peste a cincea parte .

De aceia, am dat <și domnia mea> sfintei mănăstiri, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, <după spusa domniei mele>.

<Ispravnic> Arghel clisiarhul.

S'a scris în luna Mai 25 zile, în anul 7040<1532>.

Io Vlad voevod, din mila lui Dumnezeu, domn. ”.

Inițial, când am citit pentru prima dată acest document am crezut că satul Stoinești menționat aici este satul Eliza-Stoinești, dar după cercetări amănunțite am ajuns la concluzia că este vorba despre satul Stoinești de Prahova. De fapt moșiile mănăstirești erau foarte întinse având lungimi de zeci de km și lățimi mici de câțiva km („moșii-sfoară”).

Într-un alt document datat 13 decembrie 1514 (1519), Neagoe Basarab dă mănăstirii Dealu ocină la Alexeni scutind-o de toate dările și slujbele. În acest document este menționat și „drumul Spăteanilor”, traducerea fragmentului referitor la acest drum fiind următoarea:

„... Începînd hotarul mai sus de Șcheai, mai în jos...Ialovnița drept la Obreajie ... și Tur ... între Pisc, iar din < hotar> pînă în Porumbul și din Porumbul pînă la Drumul Dîrstorului, iar de acolo pe drum în jos, pînă la drumul Spăteanilor și de acolo, din drumul Spăteanilor, pînă la fintina lui Voico ce este mai sus de Drăgoești ...”.

În sfârșit într-un al treilea document, din 3 iulie 1553, domnitorul Mircea Ciobanul întărea lui Stan Armașul și fraților săi ocină în Dedulești, după o judecată cu Necula din Crețești și cu Drăghici din Speteni. Vechimea satului Speteni este deci atestată de 3 documente medievale toate fiind datate în secolul XVI.

Locuitorii din Speteni erau moșneni, oameni liberi, care formau o comunitate strâns legată economic, social și spiritual. Ca în toate comunitățile medievale, treburile erau conduse de un jude care cărmuia în numele domnitorului. În acele timpuri, judecata se făcea după obiceiul pământului, de către oamenii buni ai satului (în general bătrânii). Pedepsa cu moartea o putea da doar domnitorul. Pricinile care depășeau sfera de influență a unui sat, le analizau boierii ispravnici, hotarnici sau armașii. Domnitorii dădeau ca daniile moșiile (terenuri), de acestea beneficiind în general mănăstirile, boierii apropiați tronului sau cei care se evidențiau în lupte. Proprietatea terenurilor din Speteni era

inițial colectivă, megieșească (bazată pe mărturia vecinilor de moșie), dar ulterior a început să primeze proprietatea boierească.

Probabil că și boierii din Speteni au participat la luptele duse pe aceste meleaguri în toamna anului 1639, cum este cazul bătăliei date la Nănișori (Armășești) dintre oastea domnitorului „muntean” Matei Basarab și oastea ambițiosului domnitor moldovean Vasile Lupu, umplându-se de glorie în luptă, de daruri și danii în urma faptelor lor de vitejie. Acumulând mereu terenuri locuitorii Speteniului și-au sporit puterea devenind boieri mijlocii (își spuneau „boieri mazăli-postelnici”). Interesant este faptul că în secolele XVI-XVII, boierii din Speteni ajunseseră să stăpânească și terenurile Urziceniului.

Este bine cunoscut faptul că în țara noastră originea denumirii așezărilor umane, este complexă și foarte diversă. Toponimia așezărilor românești derivă din: antroponime pomenind numele stăpânului moșiei sau al întemeietorului satului, activitatea de bază a locuitorilor, defectele lor fizice, originea etnică, particularități locale, trăsături psihice, fenomene din viața socială, etc. Analiza generală a numelor pe care le poartă satele existente pe suprafața comunei Bărcănești relevă faptul că topicele sunt variate totuși majoritatea denumirilor satelor provenind din antroponime.

Numele satului Speteni (Spăteni), vine de la un lucru legat de ocupația tradițională a locuitorilor și anume de la „spată” adică piesa utilizată pentru îndesarea firelor la războiul de țesut.

În secolul XVII tot în zona suprafeței actuale a comunei Bărcănești a apărut și satul Uluiți, situat în pădure la nord-est de satul Speteni. Uluițiul, era un sat de clăcași. Totuși satul Uluiți, deși era situat în imediata vecinătate a Speteniului (mai târziu și în vecinătatea Bărcăneștiului), a fost totdeauna mai „legat” de satele (și terenurile) de peste Ialomița, fiind în general stăpânit de boieri care își aveau majoritatea moșiei la nord de râul Ialomița (Răcorești, Pupezeni, Alexeni și mai târziu Manasia). Pe la anul 1630 Uluiți se aflau în posesia marelui boier Duicu Buicescu, oltean de obârștie și rudă cu Matei Basarab, care a și avut în intenție să-l facă urmaș la tronul țării. Duicu Buicescu a dat satul drept zestre fiicei sale Păuna, căsătorită cu Drăghici Cantacuzino, mai apoi mare spătar al Țării Românești și unchi al lui Constantin Brâncoveanu. De pe la 1650 și până la 1795, moșia Uluiți s-a aflat în posesia Cantacuzinilor munteni, de la care avea să o cumpere domnitorul fanariot Alexandru Ipsilanti. După anul 1700, mai la nord de Uluiți, pe aceeași moșie stăpânită de Cantacuzini, apoi de familia Ipsilanti, avea să apară un alt sat de clăcași, Răcorești, numit așa probabil după răcoarea pe care o dădea pădurea din apropierea sa.

Cauza principală a dispariției satului Uluiți o reprezintă dese revărsări ale râului Ialomița. Pe locul fostei vetre a satului nu se mai cunosc decât ruinele fostei biserici a lui Alexandru Ipsilanti fost domnitor al Țării Românești (în sat mai era pe lângă celelalte construcții și o impunătoare moară de apă). Vechi sat de clăcași, Uluițiul își avea originea denumirii într-o stare de fapt a locuitorilor, adică satul celor uluiți peste măsură (de frumusețea și sălbăticia locurilor, etc).

La începutul epocii moderne românești, satul Uluiți apare menționat în catagrafii și hărți, Răcorești fiind într-un declin demografic ireversibil. *Harta județului Ialomiții 1827* amintește Răcoreștiul pe malul stâng al Cricovului și Uluițiul mai spre sud, pe malul stâng al Ialomiței (vechi). Harta rusă de la 1835 amintește Uluițiul cu 60 de gospodării și Răcoreștii fără nicio gospodărie, ceea ce arată că era către destrămarea totală. Doi ani mai târziu, catagrafia plășii Câmpului amintește Uluițiul cu 44 de familii, iar Răcoreștii nu mai sunt amintiți, semn că dispăruseră ca așezare, foștii săi locuitori strămutându-se.

La anul 1835, moșia Uluiți era vândută de familia Ipsilanti rudei lor, principele sârb Efrem Obrenovici. Meritul strămutării satelor Uluiți și Răcorești aparține prințului sârb Efrem Obrenovici, fratele fondatorului dinastiei Obrenovici, principele Sebiei, Milan Obrenovici. Astfel că, refugiindu-se în România, prințul sârb Efrem Obrenovici a cumpărat moșiile și satele de clăcași Uluiți și Răcorești (30 000 ha), dar datorită nesiguranței date de așezarea satelor în lunca inundabilă a Ialomiței nu a vrut să se stabilească aici. Ulterior, Efrem Obrenovici a construit o biserică peste râul Ialomița, a parcat locurile trasând străzi drepte și largi, după care a oferit gratuit câte 5 ha și locuri de casă locuitorilor din Uluiți și Răcorești care s-au mutat pe noul amplasament.

Primul locuitor din Uluiți care s-a mutat în noul sat se numea Radu Manasia, de la acesta luându-și apoi și satul numele. Cu toate că era situat în partea dreaptă a Luncii Ialomiței ca și satele Bărcănești și Speteni, Uluițiul era mult mai legat de Răcorești și ulterior de Manasia (care era situat peste Ialomița) datorită faptului că făceau parte din aceeași moșie, având deci același stăpân.

Celelalte sate ale comunei (Bărcănești, Condești, Ulești, Eliza-Stoenești), au apărut mai târziu, propriu zis atestările documentare scrise (hrisoave), în care să le fie menționate numele apărând explicit abia la începutul secolului XIX.

Totuși unele dintre aceste sate apar menționate pe hărți care datează din secolul XVIII, fapt care duce la deducția că au apărut înainte de 1700. Astfel pe harta Țării Românești, a stolnicului Constantin Cantacuzino tipărită în anul 1700 la Padova (cu caractere grecești), alături de satul Speteni apare și satul Bărcănești, din păcate o parte din numele satului este inteligibil pe hartă datorită faptului că se află tipărit exact pe porțiunea de hartă îndoită și puțin deteriorată. Această hartă a stolnicului Constantin Cantacuzino, a fost retipărită cu caractere latine în anul 1718, de către Anton Maria del Chiaro fostul secretar al domnitorului Constantin Brâncoveanu. Pe această hartă apar satele Speteni și Bărcănești ambele având simbol de sat.

Rezultă că satul Bărcănești exista în secolul XVII, o supoziție în sprijinul hărților o reprezintă un hrisov din 30 octombrie 1651, în care este menționat faptul că puternicii boieri vecini ai Urziceniului au cotropit terenurile moșnenilor localnici. Printre boierii vecini este menționat și Pătrașcu din Bucșani care mai târziu își va zice Urziceanul, interesant fiind faptul că acest Pătrașcu era nepot al marelui vistier Bărcan, dregător al lui Mihai Viteazu.

Dacă neamul Bărcanilor stăpâna împrejuriile Urziceniului, în mod cert numele moșiei Bărcăneasca și a satului omonim provine de la întemeietori (neamul lui Bărcan). Astfel satul „celor ai lui Bărcan”, a determinat ulterior atribuirea numelui de Bărcăneasca pentru principala moșie din zona satului (sau viceversa).

Unele „legende” locale vehiculau varianta că locuitorii satului Bărcănești sunt de fapt foștii locuitori ai satului Uluiți, care s-au mutat în masă pe actualul amplasament al Bărcăneștiului iar numele satului provine de la faptul că au trecut în Bărcănești cu barca. Acest lucru este total eronat deoarece în țară sunt foarte multe sate care poartă numele de Bărcănești și nu cred că toți s-au stabilit pe meleagurile lor cu barca.

Un lucru este totuși cert și anume că neamul celor ai lui Bărcan (neamul Bărcăneștilor), a deținut multe terenuri în Moldova și în Muntenia.

Din Uluiți s-au mutat la Bărcănești doar 8-10 familii, însă grosul populației din sat împreună cu populația satului Răcorești (era situat la marginea nordică a pădurii în zona locului denumit „la excavator”), s-au strămutat peste Ialomița și au creat satul Manasia.

O altă hartă care prezintă între altele și județul Ialomița, este o hartă austriacă editată la Viena în anul 1792. Pe această hartă alături de satele Speteni (Spettany) și Bărcănești (Barcsaneschty), mai apare și satul Ulești (Uleschty). Satul Ulești forma o comunitate mică extinderea sa

făcându-se mult mai târziu la jumătatea secolului XIX, atunci când Evanghelie Zappa a cumpărat moșia Uleasca. Pe această hartă satele Speteni, Bărcănești și Ulești, sunt localizate mult spre est fiind și inversate între ele ca poziție (Uleștiul apare la nord de Bărcănești, iar Speteniul în estul Bărcăneștiului), cel mai ciudat fiind faptul că pădurea este reprezentată în sudul satelor și nu la nord cum este corect.

Numele satului Ulești provine de la numele fostului proprietar al pădurii din luncă (pădurea Uleasca), proprietate ce se întindea mult spre Axintele). Aceasta interpretare este întărită și de faptul că mult timp satul s-a numit Uleștii de Sus, iar denumirea de Uleștii de Jos a purtat-o mult timp actualul sat Pârlitu din comuna Axintele. Știind că proprietarul terenurilor din zona celor două sate se numea Ulescu este evidentă originea numelui satului. Inițial satul Ulești a purtat și numele de Colceag, acest nume provenind de la râul Colceag care se varsă în Mostiștea la peste 20 km aproximativ în dreptul satului Ulești.

Este curios faptul că deși satul Condești este cunoscut ca un vechi sat de moșneni, acesta nu apare pe nici o hartă tipărită în secolul XVIII. Totuși, printre informațiile privitoare la satul Condești cuprinse în Dicționarul geografic al județului Ialomița scris de I.I.Provianu(1897), este specificat faptul că biserica satului este construită în anul 1743 (fosta biserică ce era amplasată în cimitir), acest fapt certificând o locuire veche a satului Condești (sec. XVII-XVIII).

Numele satului Condești provine de la activitatea tradițională a locuitorilor aceștia fiind vechi făuritori de condee (săgeți). Referitor la numele satului Condești, anumite „legende” locale relatează că în vechime un vodă (domnitor), când a trecut peste apa Ialomiței (prin această zonă), și-a rupt condeiele (săgețile), astfel numele satului venind de la „condeiele lui vodă”. Această „poveste” nu este credibilă deoarece nici un „povestitor” în mod ciudat nu pomenește numele aceluia vodă, știut fiind faptul că dacă locurile lor natale sunt legate de o personalitate, românii au obiceiul de a se asocia cu acest nume. În consecință dacă prin aceste locuri ar fi trecut un vodă, probabil moșnenii din Condești ar fi dat satului numele domnitorului.

Satul Stoenesti (Stoinesți) este cel mai nou, fiind înființat conform tradiției la 1785 de către refugiați ardeleni (conduși de serdarul Enache Roșca) și de târlași. Refugiații ardeleni au trecut munții în număr mare datorită sporirii asupra habsburgice față de populația românească (în urma răscoalei de la 1784 condusă de Horea, Cloșca și Crișan). Serdarul Enache Roșca a cumpărat pământ aici înființând moșia Pisica, astfel că pe harta rusă de la 1835 satul Stoinesți apare menționat sub numele de Pisica.

Originea denumirii satului Stoinesți este mai controversată existând două variante. Prima variantă și cea mai plauzibilă se referă la faptul că satul de unde a venit serdarul Enache Roșca se numea Stoinesți. Cea de-a doua variantă ia în calcul numele celor veniți odată cu Enache Roșca știut fiind faptul că încă mai sunt locuitori cu numele de Stoian în satul Eliza-Stoinesți. Nu este cunoscut motivul pentru care Enache Roșca a dat numele Pisica moșiei sale ulterior pentru o perioadă și satul Stoinesți purtând vremelnic acest nume. În perioada anilor 1960-1968, satul Eliza-Stoinesți s-a numit și Pelinu datorită orgoliului unui nomenclaturist care a dorit să-și vadă numele purtat de o localitate.

Satul a purtat numele de Stoinesți aproape un secol, ulterior în a doua jumătate a secolului XIX, în vecinătatea satului Stoinesți a apărut și satul Eliza. Acest sat a fost înființat sub îndrumul boierului Meltiade Mărculescu care a adus oameni să-i muncească pe moșie stabilindu-i separat în teritoriu față de satul Stoinesți. Numele satului a fost dat în cinstea fiicei acestuia Eliza Mărculescu, care ulterior s-a căsătorit cu fondatorul moșiei Sion, poetul Gheorghe Sion.

Extinzându-se, cele două sate s-au alipit, astfel că odată cu înființarea comunelor rurale la 1864, s-a format comuna Eliza-Stoinesți, nume purtat apoi aproximativ un secol.

În concluzie, comuna Bărcănești este atestată documentar din **25 mai 1532**, cel mai vechi dintre satele componente fiind după cum am mai amintit, satul Speteni(1532), mai târziu apărând și celelalte sate: Bărcănești (sec.XVII), Condești (sec.XVII-sec.XVIII) și satul Ulești (sec.XVIII). Cel mai nou este satul Eliza-Stoinesți înființat la sfârșitul secolului XVIII, în anul 1785.

Treptat moșnenii acestor locuri au decăzut datorită birurilor mari și diverse, o bună parte din ei pierzându-și pământul, au devenit țărani clăcași. La aceștia se adăugau cei aduși de către boieri pentru a le lucra pământul. Țăranii clăcași lucrau ca legați de pământ (legați de glie), fără puțința de a se muta de pe o moșie pe alta, această situație dăinuind de la Mihai Viteazu care a creat acest model până la reforma agrară de la 1864.

Cu toate că războaiele ruso-turce (1769, 1787, 1806-1812, 1828-1829), au pustiit frecvent aceste meleaguri (Bărăganul devenind frecvent teatru de război), în perioada 1785-1850, populația din Bărăgan a crescut continuu datorită în principal migrației populației din zona deluroasă subcarpatică și din Transilvania către aceste meleaguri. Datorită destelenirilor și implicit a creșterii suprafețelor cultivate din Bărăgan (o mare parte din domeniile boierești și mănăstirești erau nelucrate fiind pârloage), cât și datorită faptului că în zonele deluroase populația crescuse foarte mult, a luat amploare primul flux masiv de populație care s-a mutat pe aceste locuri. Populația din Transilvania care se muta aici, venea datorită înmulțirii persecuțiilor la care era supusă de către stăpânirea habsburgică.

Colonizările erau facilitate de domnie, prin sistemul creării de slobozii (sate nou înființate, scutite de obligații fiscale și de sarcini pe o perioadă determinată de timp), sau prin sistemul atragerii „coloniștilor” către satele existente prin facilitarea unui regim fiscal special de învoielii („ruptoarea”). De asemenea un procent dintre coloniști îl constituiau „bejenarii”, foști locuitori care se întorceau pe meleagurile natale.

Principalii „agenți” care a contribuit la sporirea fluxului de populație care lua calea Bărăganului au fost păstorii (ciobanii) din zonele subcarpatice și din Transilvania. Aceștia, în timpul transumanței lor anuale, când treceau cu turmele spre locurile de pășunat, au remarcat fertilitatea pământurilor din Bărăgan și puținătatea populației ajungând să cunoască toate locurile mai favorabile pentru întemeierea unor noi sate sau pentru stabilirea în cele existente. Ulterior când se întorceau acasă, povesteau despre aceste locuri fertile, determinând exodul populației către aceste meleaguri. De asemenea și ciobanii însăși, se stabileau definitiv în Bărăgan cei mai mulți fiind păstori brașoveni și făgărășeni, mulți dintre aceștia, fiind ușor de recunoscut, și în vremurile actuale după numele lor specifice (Degan, Toader, Nica, Avram, Tudorache, Mocanu, etc).

Prima atestare a satului (moșiei) Bărcănești, a apărut la 20 mai 1804 într-un hrisov prin care domnitorul Constantin Ipsilanti îl orânduia pe un anume Drăghici ca epistat pe moșiile domnești, Uluiți și Afumați. Fragmentul din text în care apare menționat numele ”Bărcănești” este redat mai jos:

„Fiind că asupra moșiei Uluiții cu amândouă morile de acolo și cele-l' alte moșii: Răcovești, Bărcănești, Manasia, Ciochina și Crăicioi cu viile ce se află pre aceste moșii ale casei Domniei mele și cu pogonașii lor, am orânduut Domnia mea epistat pre Drăghici îi dăm această domneasca noastră carte la mânele sale, cu care să aibă volnicie a face rapt moșiele și morile ...”.

Mai târziu în timpul stăpânirii rusești peste aceste locuri (1828-1834), într-un tabel întocmit de către Isprăvnicia județului Ialomița către Departamentul Treburilor din Lăuntru apar menționate și numele celor 5 sate care existau pe teritoriul comunei. Tabelul cuprindea cantitățile de fân pe care județul Ialomița era obligat să le livreze trupelor ruse de la Silistra. Satele de pe teritoriul actual al comunei Bărcănești aveau sarcina să livreze următoarele cantități de fân: satul Speteni 12 puduri, satul Bărcănești 70 puduri, satul Stoenesti 58 puduri, satul Condești 21 puduri, satul Ulești de sus 39 puduri.

Acest tabel întocmit la 8 iulie 1831 este primul document în care apar menționate toate cele 5 sate (satul Ulești purtând în acea perioadă numele de Ulești de Sus, iar la Stoenesti nu se înființase încă satul Eliza).

La obligațiile față de trupele ruse, se adăugau prevederile Regulamentului organic (aplicat din anul 1831), care înrăutățeau condițiile de muncă ale țăranilor clăcași favorizând abuzurile boierilor și arendașilor asupra acestora.

Primul document în care apare o evidență a populației, a pogoanelor lucrate și a animalelor este „Catagrafia satelor plasei Ialomița întocmită de epistatul Constantin Doicescu și înaintată Ocârmuirii județului Ialomița”, la data de 10 aprilie 1837. În acest document sunt menționate și cele 5 sate, acestea figurând cu aceleași denumiri ca și la 1831 (datele din acest tabel cât și alte informații referitoare la populație, moșii, activități și statistici agricole, industrie, învățământ, sănătate, cultură, comerț, etc, sunt analizate ulterior separat în cadrul subcapitolelor aferente).

Totuși catagrafia realizată în timpul ocupației străine, nu oglindea fidel realitatea, datorită dificultăților întâmpinate din partea elementelor locale (ocupanții menajându-i pentru a-și asigura colaborarea lor), cât și datorită faptului că se dorea a se crea impresia că Țara Românească era puțin populată și lipsită de valoare economică. De asemenea este de amintit faptul că în timpul ocupației rusești, în Țara Românească s-a răspândit o puternică epidemie de ciumă și holeră, implicit fiind afectate și satele din Lunca Ialomiței.

Pătrunderea în Țările Române a ideilor moderne europene și apariția generației pașoptiste inițiatore a revoluției de la 1848 a dus la răspândirea cu repeziciune în toate colțurile țării a ideilor revoluționare, obiectivele revoluției devenind obiective fundamentale ale națiunii române. Aceste obiective (egalitate în drepturi, drepturi și libertăți individuale, desființarea privilegiilor, desființarea iobăgiei și clăcășiei, împrumutarea țăranilor, înlăturarea dominației străine, crearea unui stat național, etc), au pătruns și în Bărăgan.

Astfel, după cum reiese dintr-un raport al subocârmuirii plasei Câmpului, printre cei arestați datorită răspândirii ideilor revoluției de la 1848, se număra și Ilie Băicoianul, logofăt al satelor Condești, Ulești de Jos, Frumușica și Brătia.

După revoluția de la 1848, marele moșier Evanghelie Zappa a cumpărat moșia Ulești, aducând în satul Ulești un prim val de „coloniști” proveniți din satul Broșteni. Succesul adaptării acestora și extinderea moșiei, l-au determinat pe Evanghelie Zappa să aducă la Ulești un al doilea val de „coloniști”, ce proveneau din satele, Sarânga (județul Buzău) și Ulmu, Ciocile, Chioibășești (județul Brăila). Boierul Evanghelie Zappa le-a întărit acestora diferite facilități (i-a scutit de obligații), le-a dat locuri de casă și a construit tot ce era necesar pentru obștea satului (biserica, școală, primărie, etc).

În anul 1864, odată cu punerea în aplicare a primei legi comunale, s-au fixat din nou circumscripțiile plășilor din județul Ialomița, făcându-se alipiri de sate spre a forma comune rurale. Astfel s-a format plasa Câmpu având reședința la Urziceni, în această plasă fiind incluse și comunele, Bărcănești (cu Stoenesti), Speteni, Condești și Ulești de Sus.

Din anul 1864, sub luminoasa domnie a lui Alexandru Ioan Cuza a debutat epoca marilor reforme ce au impulsivat modernizarea societății românești, învățământul primar devenind gratuit și obligatoriu, fiind organizată armata, a fost modernizată justiția, etc. Dintre reformele lui Cuza, un impact major asupra evoluției și dezvoltării noilor comune enumerate mai sus, l-au avut Legea secularizării averilor mănăstirești (treccerea majorității averilor mănăstirilor în proprietatea statului) și Legea agrară. Venită în sprijinul țăranilor, Legea agrară prevedea, emanciparea clăcașilor prin răscumpărare, împrumutarea țăranilor cu loturi aflate în folosință în funcție de numărul vitelor, răscumpărarea terenurilor cu plata în 15 ani, etc.

Reforma agrară a influențat covârșitor evoluția acestor locuri, odată cu aceasta debutând cea de-a doua etapă a „colonizării” masive a satelor astfel că în 25 de ani populația comunelor Speteni, Bărcănești, Eliza-Stoenesti (nou înființată), Condești și Ulești, s-a dublat, evoluția cea mai explozivă având-o comunele Bărcănești și Eliza-Stoenesti. În comuna Bărcănești a fost secularizată o bună parte din moșia Bărcăneasca (aparținerea de biserica Enei din București), fapt ce a favorizat atragerea masivă de „coloniști” mulți dintre aceștia fiind împrumutari din terenurile oținute de stat de pe această moșie.

Alături de oportunitatea oferită de Legea agrară și boierii locali contribuiau la atragerea masivă de „coloniști” acordându-le diferite privilegii, în Bărcănești cel mai activ fiind, boierul Alexandru Fochide. În Stoenesti, datorită atragerii de coloniști de către boierul Meltiade Mărculescu, aceasta este perioada apariției și dezvoltării satului Eliza, mai târziu în urma extinderii acestuia vetrele satelor s-au unit rezultând comuna Eliza-Stoenesti.

Datorită creșterii și extinderii satelor, în perioada anilor 1864-1884 la Bărcănești a fost reședința companiei a 7-a de dorobanți din regimentul 23. Această companie (în care s-au înrolat și locuitorii din satele Bărcănești, Speteni, Eliza-Stoenesti, Condești și Ulești), a participat cu succes la războiul de independență (1877-1878), acoperindu-se de glorie pe câmpurile de luptă, mulți dintre locuitorii acestor sate dându-și viața pentru țară. De asemenea și boierii acestor meleaguri și-au adus contribuția contribuind la campania militară cu alimente, care cu boi, fân, etc.

În lunile aprilie și mai 1877 este de notat trecerea unor detașamente rusești prin Urziceni, în drum către frontul din Bulgaria. Firește în lunile următoare sunt știute atât participarea unor ostași originari din Bărcănești la războiul din Balcani, cât și sprijinul material pe care locuitorii Bărcăneștilui l-au oferit pentru susținerea efortului național de război, pentru câștigarea pe câmpul de luptă a neatârării.

La 10 ani după cucerirea independenței, o seamă de nemulțumiri multiple ale populației referitoare la pământuri au dus la declanșarea unei puternice răscoale țărănești la Urziceni. Răscoala s-a extins rapid întâi în zonele limitrofe Urziceniului și treptat în toată Muntenia. Cauzele principale erau determinate de situația foarte grea în care ajunsese țărănimea datorită obligațiilor împovărătoare, fărâmițarea prin moștenire a terenurilor primite la împrumutarea de la 1864, etc. La declanșarea răscoalei a contribuit și seceta din anul 1887, când datorită lipsei porumbului și a faptului că pășunile și fânețele s-au uscat, țăranii au fost nevoiți să-și vândă vitele la prețuri mici și să contracteze împrumuturi grele, împovărătoare. O altă cauză a declanșării răscoalei, a constituit-o faptul că primarii, percepții și secretarii, susțineau interesele marilor proprietari (de multe ori chiar în schimbul unor avantaje materiale).

Răscoala a izbucnit pe 20 martie 1888 la Urziceni, vestea declanșării ei răspândindu-se rapid, situația fiind deja explozivă, în țară era nevoie

doar de o scânteie. Ulterior în dimineața de 23 martie 1888, la Speteni, țărani se răscoală acționând violent față de primar, notar și de doi proprietari. La fața locului a fost adus un escadron de călărași, pentru calmarea spiritelor. Țăranii susțineau că „sunt muritori de foame, că n-au pământuri, islazuri, nu au porumb, iar primarul i-a furat și înșelat cu promisiuni”. La aceste evenimente au fost distruse contractele pentru învoielile agricole, registrele ce conțineau evidența datoriilor făcute, etc. De la Speteni, răscoala s-a extins rapid la Bărcănești și Eliza-Stoenești.

Răscoala a durat aproximativ o lună, scăzând în intensitate, după ce autoritățile au determinat acest lucru, prin îmbinarea promisiunilor cu utilizarea forței armate (au fost arestați țărani cei mai turbulenți, ulterior fiind eliberați). După stingerea acestei răscoale, următoarea mare răscoală țărănească declanșată în anul 1907, nu a avut în această zonă efectul pe care l-a avut în alte locuri. În timpul desfășurării răscoalei de la 1907 guvernul a luat măsuri fiind trimiși și în Bărcănești ostași pentru a menține ordinea. A rămas vie în amintirea locuitorilor fapta comisă de țăranul Ilie Sincă din Bărcănești care și-a pus căciula în mijlocul drumului principal pe care soseau soldații strigând: „Cine trece dincolo de căciula mea are de-a face cu noi”. Ulterior soldații mărșăluind peste căciula pusă în drum, Ilie Sincă s-a repezit la aceștia fiind inevitabil ucis. Totuși, ceilalți răsculați nu l-au urmat evenimentele liniștindu-se.

Totuși țărani au continuat să facă petiții la Ministerul Agriculturii fiind revoltați de faptul că arendașii nu respectau învoielile după cum certifică cererea depusă la Consiliul Superior al Agriculturii (dosar 118/1908, fila 20).

Deosebit de important pentru aceste locuri este faptul că boierul Alexandru Fochide din Bărcănești, a devenit membru al Consiliului Județean Ialomița în două perioade distincte, prima dată între anii 1889-1891, iar a doua perioadă, între anii 1894-1897. Între aceste două perioade, în anul 1891 Alexandru Fochide a fost prefect al județului Ialomița. Faptul că Alexandru Fochide a avut funcții importante în cadrul județului, a avut o influență pozitivă asupra comunei Bărcănești și a zonei limitrofe.

În profida tuturor constrângerilor boierești și a vicisitudinilor multiple pe care au fost nevoiți să le îndure de-a lungul secolelor, moșnenii din Speteni și cei din Condești deși împruținați încă reprezentau o pondere semnificativă din totalul populației la sfârșitul secolului XIX. Astfel într-un tabel întocmit la 10 noiembrie 1899, de către Prefectura județului Ialomița și înaintat Ministerului Agriculturii Industriei și Comerțului cuprinzând numărul familiilor moșnenilor din sate și proprietățile deținute de aceștia, încă mai existau 113 familii de moșneni în Speteni și 63 de familii în Condești.

Tot pe 23 aprilie 1904, pentru o mai bună coordonare financiară privind cheltuielile provocate de sporirea numărului de jandarmi rurali, agenți sanitari, moașe, infirmieri, etc, județul a fost împărțit în 36 de cercuri formate prin unirea a două sau mai multe comune. Cercurile erau subordonate plășilor, în zona Bărcăneștiului existând 3 cercuri: cercul Speteni (cuprinzând comunele Speteni și Borănești), cercul Eliza-Stoenești (format din comunele Eliza-Stoenești, Bărcănești, Condești), și cercul Frumușica (ce cuprindea comunele Frumușica, Axintele, Condești).

Efectele primului război mondial au fost ca și în toată țara, foarte dureroase pentru cele 5 comune. Odată cu intrarea României în război, peste 800 de locuitori ai celor 5 comune au participat la lupte, mulți dintre ei jertfindu-și viața, fiind pomeniți cum se cuvine pe monumentele ridicate în memoria lor. Teritoriul comunei a fost ocupat timp 2 ani de către germani (noiembrie 1916-noiembrie 1918), aceștia obligându-i pe cei rămași să le furnizeze alimentele necesare pentru aprovizionarea armatei. După terminarea primului război mondial a fost suplimentat numărul de jandarmi rurali, fiind modernizat postul de jandarmi din satul Speteni.

Mărirea numărului de jandarmi în perioada interbelică s-a făcut datorită radicalizării opiniilor politice și a vieții publice care a dus în aceste sate ca și în restul țării la apariția simpatiilor legionare cât și a ator curente.

După războiul din 1916-1918, fiecare om care a fost pe front a primit 5 ha teren arabil, suprafață ce a fost împărțită la copiii pe care și-i căsătoreau astfel că odată cu trecerea anilor suprafețele deținute s-au micșorat.

Perioada interbelică a fost totuși înfloritoare acum diversificându-se activitățile economice și modernizându-se agricultura și morile. În această perioadă au sosit în comună foarte mulți refugiați din Cadrilater care au fost bine asimilați de către populație.

Pe timpul desfășurării celui de-al doilea război mondial, majoritatea bărbaților valizi au participat la lupte (mulți dintre ei participând la ambele campanii luptând atât împotriva rușilor cât și împotriva germanilor și a ungarilor). Numeroși locuitori ai satelor noastre și-au jertfit viața în acest război, în amintirea lor fiind ridicate monumente. Organizarea din comune pe timpul războiului a fost foarte scrupuloasă, fiind organizate cantine ale săracilor, ajutorarea văduvelor de război, numeroase prestații în folosul comunității, simulări de apărare a localităților, etc. De asemenea, se făceau inventarieri ale averii comunelor și schițe de plan ale satelor componente.

După terminarea războiului s-au făcut împruținări ale veteranilor de război și a văduvelor celor căzuți în război. S-a încercat refacerea vieții satelor deși seceta din anii de după război a sporit dificultățile supărtate de locuitori.

Regimul comunist a impus și în satele Speteni, Bărcănești, Eliza-Stoenești, Condești și Ulești proprietatea cooperatistă fiind înființate Gospodării Agricole Colective transformate mai târziu în Cooperative Agricole de Producție. Au fost revolte, dar în 1953 colectivizarea a fost încheiată. Terenurile vastelor moșii boierești au fost incluse la Intreprinderea Agricolă de Stat Borănești care avea pe teritoriul studiat două Stațiuni pentru Mecanizarea Agriculturii.

În memoria colectivă perioada comunistă este considerată de către majoritatea locuitorilor benefică. Faptul că populația la sfârșitul războiului era sărăcită și cunoscându-se că majoritatea și-au construit case și și-au modernizat acareturile în această perioadă a indus o stare de mulțumire. A contat deasemenea siguranța unui loc de muncă și posibilitatea pentru fiii comunei de a învăța carte și de a se perfecționa. După căderea regimului comunist în decembrie 1989 o bună parte din obiectivele economice dar și dintre monumentele istorice s-au degradat continuu, unele fiind de nerecunoscut. În deceniul 1990-2000 sărăcirea populației și disconfortul au căpătat o tentă descurajantă, dar după această perioadă se evidențiază o creștere și o îmbunătățire a tuturor parametrilor comunei, cu precadere după intrarea României în Uniunea Europeană în anul 2005.

În ultimii 10 ani sub impoldul intrării României în Uniunea Europeană dar și al evoluării societății viața socială și economică s-a animat, din ce în ce mai mulți locuitori au găsit locuri de muncă atât în comuna cât și în alte localități au făcut împrumuturi bancare și au modernizat casele și gospodăriile creându-și condiții moderne de trai, de asemenea s-au extins rețele de internet și alte facilități astfel ca comuna noastră a început să evolueze.

Fragmente din „Monografia Comunei Barcanesti Ialomita”, Editura Apollon , 2006 , autor Popa Daniel